energiavirasto
energimyndigheten

Tämä on Energiaviraston sähköisesti allekirjoittama asiakirja.		Asiakirjan päivämäärä on:	22.10.2025
Detta är ett dokument som har signerats elektroniskt av Energimyndigheten.		Dokumentet är daterat:	22.10.2025
This is a document that has been electronically signed by the Energy Authority.		The document is dated:	22.10.2025

Esittelijä / Föredragande / Referendary

Nimi / Namn / Name: Tarvo Siukola
Pvm / Datum / Date: 22.10.2025

Ratkaisija / Beslutsfattare / Decision-maker

Nimi / Namn / Name: Simo Nurmi
Pvm / Datum / Date: 22.10.2025

Tämä asiakirja koostuu seuraavista osista:

- Kansilehti (tämä sivu)
- Alkuperäinen asiakirja tai alkuperäiset asiakirjat Allekirjoitettu asiakirja alkaa seuraavalta sivulta. >

Detta dokument består av följande delar:

- Titelblad (denna sida)
- Originaldokument Det signerade dokumentet börjar på nästa sida. >

This document contains:

- Front page (this page)
- The original document(s) The signed document follows on the next page >

Eduskunnan talousvaliokunta

(toimitetaan sähköpostitse osoitteeseen TaV@eduskunta.fi)

Viite: Asiantuntijalausuntopyyntö valtioneuvoston selonteosta VNS 6/2025 vp

Energiaviraston asiantuntijalausunto valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta

Eduskunnan talousvaliokunta on 14.10.2025 pyytänyt Energiavirastolta kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selonteosta sisäisestä turvallisuudesta.

Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta lausua selonteosta ja kunnioittavasti esittää lausuntonaan seuraavaa:

1 Energiaviraston yleiset näkemykset selonteosta

Energiavirasto katsoo selonteon mukaisesti, että kriittisen infrastruktuurin suojaamisen tulisi olla yksi sisäisen turvallisuuden painopisteistä ja tavoitteista.

Selonteon johtopäätöksissä toimenpiteeksi tunnistetaan, että kriittisen infrastruktuurin kohteiden suojaamiseen panostetaan CER-direktiivin toimeenpanon edellyttämällä tasolla. Energiavirasto selventää, että CER-direktiivin kansallinen lainsäädäntö eli laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta (310/2025) edellyttää, että kriittiset toimijat toteuttavat häiriönsietokykynsä varmistamiseksi asianmukaisia ja oikeasuhteisia teknisiä, turvallisuuteen liittyviä ja organisatorisia toimenpiteitä, jotka perustuvat lain 14 §:ssä tarkoitettuun kriittisen toimijan riskiarviontiin ja muihin asiaan kuuluviin tietoihin. Edellä mainitussa kriittisen toimijan riskiarvioinnissa on puolestaan huomioitava kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä koskeva kansallinen riskiarvio ja muut riskiarvioinnin kannalta merkittävät tietolähteet. Energiavirasto korostaa, että kriittisen infrastruktuurin suojaustoimenpiteiden määräytymisen kannalta on siten ratkaisevan tärkeää, että kansallisessa riskiarviossa sekä tässä Valtioneuvoston sisäisestä turvallisuudesta laatimassa selonteossa määritellään parhaaseen tietoon perustuen ne uhat, joihin kriittisten toimijoiden on toiminnassaan varauduttava, jotta suojaustoimenpiteet olisivat tarkoituksenmukaisia ja kustannustehokkaita.

Selonteossa kriittisen infrastruktuurin osalta korostetaan varautumista hybridivaikuttamiseen sisältyvään kriittisen infrastruktuurin tahalliseen vaurioittamiseen. Selonteossa on oikein tunnistettu, että merellä sijaitseva infrastruktuuri on haavoittuvampaa kuin maalla, ja että aluevesien ulkopuolella sijaitsevaan kriittiseen infrastruktuuriin vaikuttamiseen ei liity samanlaista eskalaation riskiä kuin toisen valtion alueella, jossa se herkemmin täyttäisi sotilaallisen toiminnan tunnusmerkit. Energia-alan osalta kriittisen infrastruktuurin

suojaaminen tarkoittaa siten etenkin merellä sijaitsevan infrastruktuurin vahingoittamiseen varautumista.

Selonteon mukaan kuitenkin ulkoisen turvallisuusympäristön muutoksen myötä Suomella tulee olla kyky varautua myös erityisen vakaviin uhkiin, kuten sotaan ja aseelliseen konfliktiin. Energiavirasto korostaa, että Ukrainan kokemusten perusteella sotaan varautuminen edellyttäisi energia-alan kriittisen infrastruktuurin toimijoilta paljon nykyistä järeämpää ja kalliimpaa fyysistä suojautumista. Toisaalta toimenpiteiden toteuttaminen vie myös aikaa, joten mahdollisesti edelleen kiristyvä uhkakuva tulee määritellä turvallisuusselonteossa ja kansallisessa riskiarviossa mahdollisimman oikea-aikaisesti.

Energiavirasto tuo esiin, että mahdolliset sodan uhan edellyttämät kriittisen infrastruktuurin suojaustoimenpiteet tuovat suomalaisille energiayhtiöille - erityisesti sähköverkkoyhtiöille - lisäinvestointipaineita jo nykyisellään tarvittavien investointien lisäksi. Virasto siten kannattaa, että selonteon mukaisesti pyritään vaikuttamaan aktiivisesti EU:ssa yhteisen varautumispolitiikan ja siihen liittyvien toimien valmisteluun sekä toimeenpanoon huomioiden myös EU:n rahoitusmekanismit.

2 Kriittisen infrastruktuurin valvonnan resursointi

Energiavirasto kunnioittavasti kiinnittää valiokunnan huomiota, että selonteossa mainitun CER-direktiivin toimeenpanon yhteydessä Energiavirastolle ei ole myönnetty riittäviä lisäresursseja kriittisen infrastruktuurin häiriönsietokyvyn valvontaan. CER-direktiivi on toimeenpantu lailla yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta (310/2025). Energiavirasto valvoo tiettyjen energia-alan kriittisille toimijoille kyseisellä lailla säädettyjen ja määrättyjen velvoitteiden noudattamista.

Lisätehtävät aiheuttavat virastolle lisäkustannuksia, joita ei voida kattaa viraston nykyisillä ja lähivuosina jopa laskevilla määrärahoilla. Energiavirasto tuo esiin, että toimintaa tehostamalla ja säästöillä virasto on jo rahoittamassa monen muun uuden lakisääteisen tehtävän toimeenpanoa, joten sopeuttamalla tai tehostamalla resursointia ei ole mahdollista tehdä.

Energiavirasto korostaa, että kaikki sen tehtävät ovat lakisääteisiä toimeenpanotehtäviä, ja yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta ne perustuvat Suomea velvoittavaan energia- ja ilmastopolitiikan EU-sääntelyyn. Virasto ei voi jättää mitään niistä tekemättä ilman, että se laiminlyö sille viranomaisena osoitettujen tehtävien hoitamisen ja Suomi sitä koskevat EU-velvoitteet. Tämä johtaa myös tilanteeseen, jossa viraston valvonta- ja edistämistehtävien hoitamiseen käytettävissä olevien resurssien vajeen takia virasto ei enää kaikilta osin voi tarjota sen asiakkaina olevien energia-alan yritysten sekä kuluttajien tarvitsemia lakisääteisiä viranomaispalveluja, eikä myöskään suorittaa kaikkea tarvittavaa viranomaisvalvontaa yrityksiä kohtaan.

Energiaviraston tarvittava lisäresursointi onkin siis olennainen ja välttämätön osa myös kriittisen infrastruktuurin suojaamisen ja häiriönsietokyvyn valvontaa sekä selonteon tavoitteiden toteutumista.